

Kirkollisten erityisalojen soveltavat opinnot – TUM-420, 10 op
Infovihko 2024

Sairaalasielunhoito

KIRKKOHALLITUS†
Diakonia ja yhteiskunta

Kuvaus

Edeltävät opinnot tai edeltävä osaaminen

Edeltävinä opintoina opiskelijalta edellytetään seurakunnassa suoritettu TUM-412 Työelämäjakso.

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa esitellä valitsemansa erityistyöalan periaatteita ja käytänteitä. Hän osaa kohdata eri elämänkaaren vaiheissa sairauden ja elämän haurauden keskellä eläviä ihmisiä. Opiskelija osaa tunnistaa erityistyöalalle kuuluvien kohtaamisten haasteita sekä arvioida osaamistaan ja kehittymiskohtiaan kohtaamistyön asiantuntijana.

Ajoitus

Opintojen 4. tai 5. vuosi.

Sisältö

Opintojaksolla opiskelija perehtyy valitsemaansa ev.lut. kirkon erityistyöalaan. Opiskelija tutustuu työalaan ennen työelämäjakson alkua, työskentelee teologiharjoittelijana työyhteisössä ammattilaisen ohjauksessa ja raportoi työelämäjaksostaan omalle ohjaajalleen sekä tiedekunnan vastuuhenkilölle.

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu sairaalasielunhoitoon työskentelemällä kahden kuukauden ajan sairaalassa sairaalapapin ohjauksessa. Harjoittelu sisältää yksityisiä sielunhoidollisia keskusteluja potilaiden kanssa sekä mm. sairaalahartauksia.

Valmentava osuus järjestetään keväällä lähiopetuspäivinä yliopistolla sekä sairaalassa tai kirkkohallituksen tiloissa. Kahden kuukauden työskentely sairaalassa sairaalapastorin ohjauksessa toteutetaan pääasiassa huhti-elokuun välisenä aikana. Arviointi- ja palautepäivä on syyslukukauden alussa. Jaksosta laaditaan kirjallinen raportti. Lisätietoja antaa Kirkkohallituksen sielunhoidon asiantuntija Petri Patronen, petri.patronen@evl.fi.

Vastuuhenkilö

Sini Hulmi, sini.hulmi@helsinki.fi

Rakenne

Valintaprosessi

Yliopistolla järjestetään infotilaisuus, jossa esitellään eri mahdollisuuksia soveltavien opintojen suorittamiseen. Infotilaisuus järjestetään 27.9. klo 16-18 Päärakennuksessa, U3040 ja U3041. Sairaalasielunhoitoon hakeutuvat opiskelijat osallistuvat soveltuvuusarviointiin. Soveltuvuusarviointi järjestetään joko 23.10. tai 27.10.-23 Kirkkohallituksen tiloissa, Eteläranta 8. Tarkka aika ilmoitetaan opiskelijalle sähköpostilla mahdollisimman pian ilmoittautumisajan päätyttyä. Arvioinnin jälkeen harjoittelupaikat ja -ohjaajat tiedotetaan valituille.

Lähiopetuspäivät

Erityisalojen yhteinen **opiskelupäivä I** ti **22.1.2024** klo 10–14, Yliopiston päärakennus U3041.

- työskentely sielunhoitajana kirkollisilla erityisaloilla
- vaihtolovelvollisuus, auttava kohtaaminen
- harjoittelun käytännön kysymykset omalla erityisalalla

Sairaalasielunhoidon **opiskelupäivä II & opiskelijoiden ja ohjaajien tapaaminen to 19.3.2024** klo 9–11, Meilahden sairaala ja klo 12–16 ohjaajien kanssa Kirkon talolla (Eteläranta 8). Tapaaminen aloitetaan lounaalla.

- sairaalasielunhoito kirkon työnä
- sielunhoidon hyvät työkäytännöt
- jaksamisesta huolehtiminen ja sopivan työotteen löytäminen

Kevään aikana luettava materiaali

Nettimateriaalit (lue kaikki):

- Sairaalasielunhoidon periaatteet 2011.
<https://evl.fi/documents/1327140/10126483/sairaalasielunhoidon-periaatteet.pdf/22e59294-9178-e517-18a1-435477b476e9?t=1583925713657>
- Turvallinen sairaalasieluhoito.
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/sielunhoito/sairaalasielunhoito/sairaalasielunhoidon-kehittaminen/turvallinen-sairaalasielunhoito>

- Sairaalasielunhoidon palvelulupaus
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/sielunhoito/sairaalasielunhoito/kirkon-sairaalasielunhoidon-palvelulupaus>
- Vakaumuksen ja uskon kunnioittaminen
https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/sielunhoito/-/asset_publisher/PgxPYYvH2vHZ/content/vakaumuksen-kunnioittaminen-opas
- Sielunhoidon aikakauskirja 1/22. Sielunhoitoa sairaalassa. Kaikki artikkelit.
[Sielunhoitoa sairaalassa – Sielunhoidon aikakauskirja](#)
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (erityisesti 23 §)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621#L6P23>
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>
- Kirkkolaki, luku 7 § 9
[Kirkkolaki 652/2023 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

Kirjat (valitse kaksi ennen lukematonta kirjaa, lue ne ja reflektoi loppuraportissasi lukemaasi):

- Gothóni, Raili: Auttava kohtaaminen 2. Sielunhoidon perusteet ja käytäntö. Kirjapaja 2014.
- Itkonen, Juha: Surun virrassa – Läheisensä menettäneen sielunhoito. Helsinki. Kirjapaja 2019.
- Kettunen, Paavo: Auttava kohtaaminen 1. Sielunhoidon perusteet ja teologia. Kirjapaja 2013.
- Kiiski, Jouko: Sielunhoito. Helsinki. Edita Prima 2009.
- Lahti, Tuuli (toim.): Suru. Duodecim 2020.
- Peltomäki – Saarelainen – Salminen (toim.): Sielunhoidon teologia. Kirjapaja 2021.
- Raili Gothoni: Kuuntelijan käsikirja. 2020

Sairaalaharjoittelu

Sairaalaharjoittelu toteutuu kevät- tai kesäkuukausien aikana kahden kuukauden ohjattuna työskentelynä sairaalassa. Harjoittelu on mahdollista tehdä kahdessa osassa. Harjoittelupaikkakunnat vahvistuvat syksyn aikana.

Sairaalassa tapahtuvaan sielunhoitotyöhön liittyy työnohjaus, jota varten opiskelija laatii kirjallisia raportteja tai tuo aineistoa suullisesti. Opiskelija laatii vähintään kolme kirjallista keskusteluraporttia (sielunhoitoraportteja tai yhden liuskan raportteja). Työnohjaus tapahtuu kerran viikossa ohjaajan kanssa sovitulla tavalla. Akuuteissa ongelmallisissa tilanteissa opiskelijalla on oikeus saada keskusteluapua. Siitä on syytä sopia selkeästi.

Harjoittelujaksoon sisältyy ainakin yksi opiskelijan pitämä sairaalahartaus. Sitä käsitellään työnohjauksessa sairaalahartausraportin (liite 3) pohjalta.

Prosessipäiväkirja

Omaksi ilokseen ja rakennukseksi kannattaa pitää prosessipäiväkirjaa, johon kirjataan säännöllisesti heränneitä ajatuksia, kysymyksiä ja oivalluksia. Prosessipäiväkirja auttaa myös myöhemmin harjoitteluraportin kirjoittamisessa.

Käytännön kysymykset

Työsopimus

Jakson alkaessa opiskelija solmii työ sopimuksen seurakuntayhtymän tai seurakunnan kanssa. Työhön liittyvät käytännön asiat (työpaikkaruokailu, työterveyshuolto, työmatkakorvaus yms.) selvitetään työ sopimusta laadittaessa.

Palkkaus

Seurakuntayhtymä, seurakunta tai muu vastaava taho ei ole velvollinen maksamaan opiskelijalle palkkaa harjoittelusta, mutta sitä voidaan maksaa. Opiskelijalle pyritään korvaamaan päivittäinen ateria ja harjoittelusta koituvat matkakustannukset.

Sitoutuminen vaitiolovelvollisuuteen

Opiskelija allekirjoittaa vaitiolovelvollisuutta koskevan sitoumuksen ja antaa sen ohjaajalleen. Opiskelija noudattaa kirkkoa ja terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä salassapitovelvollisuudesta (ks. luettavat nettimateriaalit).

Työaika

Opiskelijan työaika on 5 päivää viikossa. Päivittäinen työaika noudattaa sairaalapapin työaikaa. Työharjoittelun pituus on kaksi kuukautta.

Nimineula ja suojavaatetus

Ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelija saa nimineulan sairaalajaksoa varten. Suojavaatetuksen käytössä opiskelija noudattaa laitoksessa vallitsevaa käytäntöä.

Toimintatilasto

Opiskelija laatii tilaston (liite 5) työskentelystään jakson aikana. Se lähetetään tiedoksi harjoittelun ohjaajalle sekä Kirkkohallituksen Kirkon diakonia ja sielunhoito -yksikköön harjoitteluraportin liitteenä.

Päätösarviointi

Jakson arviointikeskustelu käydään harjoittelun ohjaajan kanssa käyttäen apuna päätösarvioinnin ohjeita (liite 4).

Työtodistus

Ohjaajan tulee kirjoittaa opiskelijalle työtodistus työsuhteen päättyessä.

Kurssisuoritus

Kirkon diakonia ja yhteiskunta -yksikkö ilmoittaa yliopistolle Kirkollisten erityisalojen soveltavien opintojen suorittamisesta sairaalasielunhoidossa (10 op) palauteseminaarin jälkeen. Suoritusmerkinnän antaa yliopisto.

Palauteseminaari ja harjoitteluraportti

Soveltavat opinnot päättyvät syksyllä **palauteseminaariin** eli arviointi- ja palautepäivään Kirkkohallituksessa, Eteläranta 8, 6. krs. Myös ohjaajien toivotaan pääsevän mukaan seminaariin. Palauteseminaarin ajankohta sovitaan toisen opetuspäivän yhteydessä. Palauteseminaarissa käsitellään opiskelijoiden kirjoittamat harjoitteluraportit. Harjoitteluraportin laajuus on noin seitsemän sivua. Toimintatilasto liitetään harjoitteluraporttiin.

Opiskelija toimittaa kirjoittamansa harjoitteluraportin Kirkon diakonia ja yhteiskunta -yksikköön Petri Patroselle, petri.patronen@evl.fi, Virpi Sipolalle, virpi.sipola@evl.fi ja sairaalaharjoittelun ohjaajalle viimeistään viikkoa ennen seminaaria.

Harjoitteluraportin sisältö ja teemat:

- Harjoittelu-aika, -paikka ja työtehtävät
- Suhteet henkilökuntaan, potilaisiin ja ohjaajaan
- Ennako-odotukset ja jännityksenaiheet vs. todellisuus
- Harjoitteluun liittyvät tavoitteet ja niiden saavuttaminen
- Teologisten opintojen soveltaminen harjoittelussa
- Sairaalaharjoittelun hengellisyys
- Omat vahvuudet ja kehitymisalueet sielunhoitajana
- Muut merkittävät kokemukset ja oivallukset harjoitteluajalta
- Kirjarefleksio: mitkä kirjat luit, millaisia ajatuksia ja oivalluksia ne herättivät ja miten hyödynsit niitä harjoittelussasi?

Liite 1

SELUNHOITORAPORTTI

Runko raportin laatimiseksi sielunhoidollisesta keskustelusta (2–3 sivua)

Sielunhoitaja:

Työnohjaaja:

Keskustelupaikka:

Keskustelun pituus:

1. Taustatietoja

- Asiakkaan ikä, sukupuoli, perhesuhteet, kotipaikka, ammatti, koulutus, tämänhetkinen elämäntilanne, sairauden vaiheet.
- Miten yhteys työntekijään syntyi?

2. Alkuhavaintoja ja vaikutelmia

- Oma tunnelmasi tilanteen alkaessa.
- Potilaan/asiakkaan olemus, mieliala; mikä oli oma ensivaikutelmasi?
- Paikan kuvaus ja paikan vaikutus keskustelutunnelmaan

3. Kuvaa käyty keskustelu pääpiirteittäin (aloitus, keskustelun kulku, lopetus, omat ja asiakkaan tunnelmat keskustelun kehittyessä). Kiinnitä huomiota sanattomaan kommunikaatioon: ilmeisiin, eleisiin, asentoihin, äänenpainoihin ja vaikenemiseen. Reflektoi omia tunteitasi keskustelun eri vaiheissa ja asiakkaan reaktioita keskusteluun. Huomio mahdolliset kehontuntemukset.

4. Arviointi

- Mitä keskustelussa oli oleellista?
- Miten potilas/asiakas koki tilanteen?
- Miten työntekijänä koit asiakkaan ja tilanteen?
- Millainen vaikutus kohtaamisella oli?

5. Suunnitelma jatkon suhteen

- Mitkä ovat potilaan/asiakkaan ongelmat?
- Miten työntekijänä otit nämä ongelmat huomioon?
- Missä olisit voinut menetellä toisin?
- Mitä ajatuksia sinulla on tämän sielunhoitosuhteen jatkamisesta?
- Mitä tavoitteita asetat itsellesi työntekijänä?

Liite 2

YHDEN LIUSKAN RAPORTTI

Sielunhoitaja:

Työnohjaaja:

Raportin pääkohdat

1. Työtilanne: henkilökohtainen keskustelu / ryhmä
2. Alkuhavainnot ja alkuvaikutelma: asiakkaan tai ryhmän tunnelma, oma tunnelmasi
3. Käyty keskustelu
4. Arviointi ja kysymykset:
 - Mikä oli toimivaa?
 - Missä olisit voinut toimia toisin?
 - Kysymyksesi työnohjaajalle tai työnohjausryhmälle
5. Suunnitelma jatkon suhteen

Liite 3

SAIRAALAHARTAUSTRAPORTTI

Ennen hartautta vastaa kirjallisesti kohtien 1 ja 2 kysymyksiin. Laadi sitten suunnitelmasi sairaalahartauden toteuttamiseksi.

Hartauden jälkeen vastaa kohdan 3 kysymyksiin. Käykää tilanne läpi työnohjauskeskustelussa.

SAIRAALAHARTAUUS

Hartauden pitäjä

Osasto, aika ja paikka

Viikonpäivä, alkamisaika ja kesto

Kirkkovuoden aika ja teema

1. Valmistelut ennen sairaalahartautta

- mitä käytännön asioita on huomioitava (laadi itsellesi muistilista)
- mikä etukäteisvalmisteluissa on sinulle helppoa / palkitsevaa, mikä turhauttavaa / persoonallisesti vaikeaa
- keitä odotat osanottajiksi

2. Hartauden toteutussuunnitelma

- lyhyt kuvaus hartauden rakenteesta ja eri osista
- mikä on hartautesi teksti ja sanomasi kuulijoille
- miten toivot sen ilmenevän hartauden kokonaisuudessa
- miten haluat vaikuttaa kuulijoihisi

3. Hartauden jälkeen

- oma kokemuksesi ja arviointisi hartaudesta
- kysymyksiäsi, joista haluaisit puhua työnohjauksessa

Liite 4

PÄÄTÖSARVIOINTI

Työharjoittelun loppuvaiheessa pidetään päätösarviointi. Sitä varten opiskelija täyttää työharjoittelun toimintatilaston sekä arvioi työjaksoa omasta näkökulmastaan pohtimalla seuraavia kysymyksiä:

1. Arvioi työharjoittelukokemustesi perusteella suhdettasi

- potilaisiin ja omaisiin
- sairaalahenkilökuntaan
- seurakunnan työntekijöihin.

2. Arvioi persoonallista soveltuvuuttasi sielunhoitotyöhön

- sairastamisen haaste elämänsenteellesi ja käsityksillesi elämästä
- kestävyytesi ja valmiutesi kohdata tunnepohjaisesti ristiriitaisia tilanteita
- halusi pyytää ja vastaanottaa apua
- miten työharjoittelu on vaikuttanut itsetuntemukseesi, mitä olet oppinut itsestäsi

3. Arvioi tätä kokemustasi kirkon työntekijän roolin kannalta

- mitä kirkon työntekijän rooli on sinulle antanut / mahdollistanut
- mihin kirkon työntekijän rooli on sinua vaatinut / pakottanut / velvoittanut
- millaisia kysymyksiä, oivalluksia ja tavoitteita sinussa on herännyt suhteessa teologian opiskeluusi

4. Arvioi saamaasi työnohjausta

- työsi kannalta
- henkilökohtaisen elämäsi kannalta
- löytösi / pettymyksesi
- mitä olet oppinut ohjaajaltasi

5. Mitä muuta haluat sanoa

Liite 5

TOIMINTATILASTO

Harjoittelija

Harjoittelu-aika

Harjoittelupaikat

Harjoittelun ohjaajat

1. Sielunhoitotyö

Keskustelut, joissa luottamuksellinen sävy

potilaiden kanssa yht. _____

omaisten ym. kanssa yht. _____

henkilökunnan kanssa yht. _____

Ryhmän ohjaaminen osastolla ryhmäkertoja yht. _____

osanottajia yht. _____

Jumalanpalvelukset ja hartaudet tilaisuuksia yht. _____

osanottajia yht. _____

Avustaminen ehtoollisessa, ehtoollisvieraita yht. _____

Mukana kirkollisessa toimituksessa (hautaan siunaaminen, saattohartaus, kaste, vihkiminen, yksityinen rippii, rukoushetki sairaan/kuolevan luona)

yht. _____

Harjoittelussa saatu työnohjaus, kertoja yht. _____

Muut oppimisen kannalta merkittävät työtehtävät

2. Yhteistyö sairaalan henkilökunnan kanssa

Keskustelut potilaan tilanteeseen liittyen yht. _____

Muuta

3. Yhteistyö seurakunnan työntekijöiden kanssa

Tapaamiset henkilökohtaisesti yht. _____

Yhteydenotot puhelimitse yht. _____